

HUMANITIES INSTITUTE

Serhat Tertemiz, MA

HADİ GİDELİM (1982)

ADALET AĞAOĞLU (1929 – 2020)

İçindekiler

Dar Odanın Karanlığı
Karanfilsiz
Çok Özel Küçük Şeyler
Ooof! Ohhh!..
Savun Sevdam Sen Savun
Kimi Zaman da Yapayalnız Gitmek Uzun ve Çok Dönemeçli Yolları
Şiir ve Sinek
Hadi Gidelim

Genel Bakış

Ağaoğlu'nun kaleme almış olduğu üçüncü öykü kitabı olan *Hadi Gidelim* İlk kez, Remzi Kitabevi tarafından 1982 yılının Mart ayında yayımlanmıştır. Toplumda sekiz öyküden oluşan eserde toplumsal gerilimin had safhada olduğu bir dönemde insanların yaşadıkları gündelik durumlar ve olaylar işlenir. Eserde yer alan her anlatıda psikolojik, siyasi ve toplumsal izlekler bulabilmek mümkündür. "*Hadi Gidelim*'de ideolojik kaygılar devam etmekle birlikte bireyselliğe doğru güçlü bir yöneliş dikkati çeker" (Coşkun 2013, 149). Eserde; "Dar Odanın Karanlığı", "Karanfilsiz", "Çok Özel Küçük Şeyler", "Ooof! Ohhh!..", "Savun Sevdam Sen Savun", "Kimi Zaman da Yapayalnız Gitmek Uzun ve Çok Dönemeçli Yolları", "Şiir ve Sinek" ve "Hadi Gidelim" adlı öyküler yer almaktadır.

DAR ODANIN KARANLIĞI

Kişiler

Sultan Bir konfeksiyon atölyesinde işçi olarak çalışan kadın karakter yirmi sekiz yaşındadır ve yatalak olan babasına bakmaktadır. Çevresindeki insanlar tarafından çalışkanlığı ve olumlu karakteri sayesinde çok sevilir. Sultan, başkalarına, özellikle bir erkeğe, muhtaç olmadan kendi geçimini sağlamak istemektedir.

Baba Sultan'ın babası olan erkek karakter hasta yatağına düşmeden önce işçi olarak çalışmıştır. Kızının evlenmesini ve mutlu olmasını istemektedir.

Ayten Bir firmada çaycılık ve hademelik yapmış olan kadın karakter, Sultan'ın aracılığıyla konfeksiyon atölyesine girmek ve bir zanaat öğrenmek ister. Fakat daha sonra Ayten'in bir önceki çalıştığı firmada birçok kişinin işten çıkarılmasına sebep olduğu anlaşılır. Maltepe ve Tunalı Hilmi gibi semtlerde erkeklerle maddi çıkarları için birlikte olmuş olan Ayten kötü bir şöhrete sahiptir. Anlatıdaki bütün entrikaların kaynağıdır.

Salih Konfeksiyon atölyesinde muhasebeci olarak çalışan erkek karakter Sultan'la evlenmek istemektedir. Fakat Sultan'ın kendisine yüz vermemesi nedeniyle Ayten'le birlikte olmaya başlar. Sultan Salih'in bir eşten ziyade kendisi için sadık bir hizmetçi aradığını düşünmektedir.

Emine Sultan'la aynı konfeksiyon atölyesinde çalışan kadın karakter onun en yakın arkadaşıdır. Sultan'ı Ayten ve diğer olumsuz kişiler konusunda uyarır.

Ziya Sultan'la evlenmek isteyen erkek karakterdir.

Öykü

Sultan'ın Ayten'in Entrikalarıyla ve Hayatın Zorluklarıyla Mücadele Etmesi Mamak deresinin kenarına kurulmuş bir gecekondu mahallesinde yatalak babasıyla birlikte yaşayan Sultan televizyon izlemektedir. Haber programında yakalanmış olan silahlı bir örgüt hakkında bilgi verilir. Yakalanan örgüt üyeleri birkaç tıraşsız delikanlı ve on altı yaşlarındaki genç bir kızdır. Evin elektriğinin kesilmesi üzerine Sultan hayallere dalar. Uzun zamandır bir konfeksiyon atölyesinde işçi olarak çalışan Sultan, çalışkanlığı ve becerikliliği sayesinde herkesin saygısını kazanmıştır. Atölyenin muhasebecisi olan Salih Sultan'la evlenmek istemiş hatta onu birkaç defa kimsenin olmadığı yerlerde sıkıştırıp öpmeye çalışmıştır. Fakat Salih'in ne kadar iradesiz ve güvenilmez bir karaktere sahip olduğunu anlamış olan Sultan ona hiç yüz vermemiştir. Hangi işle uğraştığı bilinmeyen Ziya'ysa Sultan'ı babasından defalarca istemiş fakat hiç kimseye minnet etmek istemeyen Sultan, borçlarını ödeyip kendi ayakları üzerinde durana kadar kimseyle evlenmeye niyetli değildir. Her gün sıkışık minibüslerde işe gidip gelen Sultan Ayten adlı genç bir kadınla tanışır. Bir firmada çaycılık ve bulaşıkçılık yaparak para kazanan Ayten gerçek bir zanaat öğrenmek ister. Bilal adlı tanıdığından Sultan'ı öğrenmiş olan Ayten, cesaretini toplayıp kendini tanıtmıştır. Ayten'in nezaketinden ve cesaretinden etkilenen Sultan ona yardım etmeye karar verir. Sultan'ın kendisine kefil olması sayesinde Ayten, atölyede dikişçi olarak işe başlar. Sultan'ın girişimiyle atölyede işe başlayan Ayten; ilik açmakta, nakış atmakta, tezel atmada ve çiğerdeldide oldukça başarısız olur. Ayten, birçok bluzun çöpe atılmasına sebep olur. Fakat Salih'le birlikte olmaya başlayan Ayten, beceriksizliğine rağmen işe devam eder ve diğer çalışanlara karşı büyümeye başlar. Babasının hastalığıyla ve atölyedeki işlerle ilgilenen Sultan, çalışma arkadaşı olan Emine'nin telkinlerine rağmen ne Salih'le ne de Ayten'le ilgilenmez.

Sultan'ın, Bütün Olumsuzluklara Rağmen Hayatına Kaldığı Yerden Devam Etme Kararı Alması Babasının sağlıklı olduğu bir dönemde iş yoğunluğu nedeniyle eve geç saatlerde dönmek zorunda kalmış olan Sultan, sokakta bir grubun saldırısına uğramıştır. Şiddete maruz kalan Sultan'ın cüzdanı da çalınmıştır. Bir süre sonra hırsızlar yakalanır. Hırsızlar yanlış kişiye saldırdıklarını ve aslında Ayten'i hedef almış olduklarını söylerler. Ayten, daha önce çalışmış olduğu firmada birçok kişinin işten atılmasına sebep olmuştur. Gençler Sultan'dan özür diler ve aldıkları şeyleri geri iade ederler. Daha sonra Emine Ayten'in Maltepe'de ve Tunalı Hilmi'de oldukça kötü bir şöhrete sahip olduğunu söyler. Bir gün Ayten, kendi diktiği bluzlarla Sultan'ın dikmiş olduğu bluzları değiştirir. Salih Sultan'a hata yapma lüksünün olmadığını zira bütün çalışanların kendisine özendiğini söyler. Etrafında dönen entrikalara daha fazla katlanamayan Sultan önlüğünü atıp işi bırakır. Arkadaşlarının ve Ayten'in ona sahip çıkacaklarını düşünmüş fakat yanılmıştır. Gece vakitlerinde evin penceresinden üzerine kar yağın Mamak deresini izleyen Sultan, başına gelen olayları ve yakalanmış olan silahlı örgüt üyelerini düşünür. Öfkesine hakim olmaya çalışır. En sonunda Sultan geçmişe bir sünger çekmeye ve hayatına kaldığı yerden devam etmeye karar verir. Ziya'yı çekici bulan ve onun olumlu karakterini takdir eden Sultan, borçlarını ödeyip kendi geçimini sağlayabildiği zaman Ziya'yla evlenebileceğini söyler.

Temalar

Aldanma Bir konfeksiyon atölyesinin en gözde işçisi olan Sultan, çalışkanlığı ve el becerisi sayesinde bütün çalışanların saygısını kazanmıştır. Aynı zamanda oldukça güvenilir ve olumlu bir karaktere sahip olan Sultan herkesin sevgisini de kazanmıştır. Bir firmada çaycılık ve bulaşıkçılık yapan Ayten, gerçek bir zanaat öğrenmeye niyetlenerek atölyede çalışabilmek için Sultan'dan kendisine kefil olmasını ister. Fakat Ayten kişilik yapısı olarak Sultan'ın tam olarak antitezidir. Konfeksiyon atölyesinde çalışmaya başlayan Ayten, çalışkanlığı ve el becerisinden ziyade kadınlığını kullanarak işyerinde tutunmayı başarır. Daha önce çalışmış olduğu firmada birçok kişinin işten atılmasına sebep olmuş olan Ayten, Sultan'ın da işten atılmasına sebep olur. "Anlatının başında, elektriklerin kesilmesi ile Sultan'ın zihninde, arada canlanan televizyondaki görüntü, onun aldanişını ve bunu sorgulamasını temsil eder. Görüntüdeki teröristleri, bir gece kendisini Ayten zannederek dövenlere benzetmiştir. Bu yanlışlığı düzeltip, ondan özür dilemeye gelenler, Ayten için "O kız başka davada ama! Şirkette çaycılığa gireceğim diye kaç kişinin başını yaktı o. (Ağaoğlu, 1982, s.31)" diye uyarsalar da, Sultan o sırada bunun ne demek olduğunu anlayamamış, Ayten'den şüpheye düşmemiştir. "Aldanış. Küçük bir kızın bunca girdi çıktısını göremeyişim. Aldanış. (Ağaoğlu, 1982, s.37)" diyerek o zamanlar Ayten'i bu denli yakın bulmasına kızar. Yalnızlaşan Sultan, kendinden başka kimseye güven duymaz artık" (Büyükboduk Kandilci 2016, 70).

Kişî İncelemesi

Sultan (Sosyal/Sorumlu) Bir konfeksiyon atölyesinde işçi olarak çalışan kadın karakter yirmi sekiz yaşındadır ve yatalak olan babasına bakmaktadır. Çevresindeki insanlar tarafından çalışkanlığı ve olumlu karakteri sayesinde çok sevilir. Sultan, başkalarına, özellikle bir erkeğe, muhtaç olmadan kendi geçimini sağlamak istemektedir. Çalıştığı atölyenin en gözde işçisi olan kadın karakter çalışkanlığı ve tecrübesi sayesinde bütün çalışanların saygısını kazanır. Aynı zamanda oldukça olumlu bir karaktere sahip olan Sultan çevresindeki herkes tarafından sevilir. Olumlu görünümüyle Sultan'ı kandırmayı başaran Ayten, onun sayesinde konfeksiyon atölyesinde işçi olarak çalışmaya başlar. Fakat Ayten çalışkanlığı ve becerikliliğinden ziyade kadınlığını kullanarak yeni işyerinde tutunmayı başarır. Ayten'in kurnazlığı yüzünden uzun yıllar emek verdiği işi bırakmak zorunda kalan Sultan, kendini aldatan kişilerden intikam almayı düşünür. Fakat zamanla sakinleşmeyi başaran kadın karakter onların seviyesine inmemeye ve inandığı değerleri savunmaya karar verir.

Düşünceli Maruz kaldığı entrikaların ve haksızlıkların ardından Sultan, televizyonda gördüğü silahlı örgüt üyelerini ve kendi yaşadıklarını düşünür: "Topundan yeni kesilmiş, katyerleri ütü görmemiş kaputbeziyle örtülü masada duruyordu silahlar, füyeler, teksir, yazı makineleri, kitaplar... Masanın gerisinde bir sıra, saçlı sakallı delikanlı. Demek hemen, toplanır toplanmaz çekilmişler; kafaları tıraş edilmemiş! Aralarında on altı yaşlarında bir de kız vardı. Delikanlılardan biri, başını önüne eğmiş, -tıpkı bana özür dilemeye gelen, demişti Sultan-, kimi ellerini karnına kavuşturmuş, biri de burnunu kaşıyordu. Sinek konmuş olabilir mi? Kim bilir?" (Ağaoğlu 2016, 9).

Meşgul Hem babası hem de atölyedeki işlerle zamanının büyük bir bölümünü harcayan Sultan'a Ayten yardım etmek ister: "Babamın fanilas kalmadı, sık değiştiriyorum, kirlileri yıkamaya elim değmeden, yıkadıklarım bitiyor, yetişmiyor, demedin miydi? Al işte fanila. Senin elin değip nasıl çıkacaksın ki? Senin iş, yedide paydos. Dükkânlar kapanmış olur. Bazan sekizi bile buluyorsun ya... Ben çoğu zaman beş dedi mi fırlıyorum" (Ağaoğlu 2016, 11).

Sıcakkanlı Babasına ve sevdiklerine karşı oldukça sıcakkanlıdır. Onları üzecek bir şey yapmaktan çekinir: "Sesine çekidüzen veriyor Sultan: "Bir şey ister misin baba? Süt ısıtayım mı?" "İçtim ya." "Hadi bir bardak daha içiver. İyi gelir. Rahat uyursun." (Ağaoğlu 2016, 13).

Özgüvenli Birçok erkek Sultan'la evlenmek ister. Fakat kimseye minnet etmek ve kendi dertlerinden kurtulmak için başkasıyla evlenmek istemeyen Sultan, kendi ayakları üzerinde durabilmeyi arzular: "Ziya. Demek bugün yine gelmiş. Yine babamla başbaşa vermişler. Yine evlenme lâfı. Ziya'nın bir kusuru olduğundan değil. Ama öyle işte. Bu fısıfları işitmek istemiyorum ben. Ziya'nın durumu epey iyiceymiş de, borçlarımızı ödemiş de, babama bakarmış da, babam ölünce dımdızlak, bir başıma kalakalmazmışım da... Şuna bak, bu Ziya bana eş olmayacak da, Darülaceze olacak. Çok şükür elim ayağım tutuyor. Benim Darülaceze'ye ihtiyacım yok. Bırakın bu lâfları!.." (Ağaoğlu 2016, 16).

Yardımsever Dikiş dikemeyen Ayten'le ve işyerinde çalışan bütün arkadaşlarıyla tecrübelerini paylaşır: "Biz dikişin asıl inceliklerini hep senden öğrendik, her kumaşa ayrı muameleyi, elin duymasını, gözün seçmesini hep senden... Başka biri olsa, bu incelikleri öğretmezdi. Sen bildiğini başkalarından esirgemezsin. Sultan ablam, kim nerde bocalıyor, koşarsın. Sen Ayten'e kefil olmasan, bırakın, ben öğretilim, demesen, Ayten atölyeye nasıl girerdi? Uğraşırım, öğretirim dedin, demedin mi?" (Ağaoğlu 2016, 19).

KARANFİLSİZ

Kişiler

Anlatıcı Dedesinin ve babasının mesleği olan boyacılığı devam ettirmeye çalışan anlatıcı, gelişen teknolojiye karşı mücadele verir.

Kaportacı Modern tekniklerle araçları boyayan anlatı kişisi, boyacının müşterilerini kendine çeker. Anlatıcıyı çağın gerisinde kaldığı konusunda sürekli uyarır.

Öykü

Boyacının Zanaatını Devam Ettirmek İstemesi Dedesinin ve babasının mesleği olan boyacılığı devam ettirmeye çalışan anlatıcı; faytonlara, kamyon kasalarına ve araçlara birbirinden

güzel resimler çizmektedir. Göl, orman, dolunay, kuşlar ve çiçekler, yapmayı en çok sevdiği figürlerdir. Teknolojinin ilerlemesi ve iletişim araçlarının gelişmesiyle birlikte insanlar araçlarını daha ucuz ve daha pratik yollardan boyatmayı tercih etmeye başlamışlardır. Anlatıcının müşterileri her geçen gün azalır.

Boyacının Gelişen Teknolojiye Yenik Düşmesi Kaportacı, atölyesine aldığı boyama aletiyle birkaç dakika içinde bütün bir kasayı boyayabildiğini söyler. Anlatıcının yaptığı işi küçümser ve erkeklerin resim çizmemeleri gerektiğini ima eder. Anlatıcının müşterileri her geçen gün azalır. Zamandan tasarruf yapmak isteyen müşteriler kaportacıda araçlarını boyattırır. En sonunda anlatıcıya yalnızca bir çeyiz sandığı gelir. Başka bir işi olmayan anlatıcı çeyiz sandığına yapabildiği bütün resimleri yapar. Adeta aile imzası olarak kabul ettikleri pembe karanfil diğer resimlerin arasında görünmez olur.

Temalar

Bilim-Teknoloji “Anlatıcının temel karşıtlığı eski ile yeni arasındadır. Eski zanaat, yeni ise fabrikasyondur. Bu karşıtlık, eyleyenler üzerinden de izlenmektedir. Boya ustası eski, geleneksel olanı temsil ederken, kaporta ustası yeniyi ve modernliği temsil etmektedir. Boya ustasının arkadaşını konumlandırırken onun karşısına dikilmesi, tepesinden ayrılmaması, vb. bu karşıtlığı daha iyi izletmektedir. Bu, karşısında olma durumu yaşam ve işlerinin karşıtlığını da betimler. Kaporta ustasının geldiği yer için “bizim atölye” demesi boya ustasının yalnız kalışının temsidir. Arkadaşı, bu sözlerle onun yalnızlığını vurgular. Boya ustasının beklediği iş “bize” gelir. Ayrıca arkadaşının kendi işini tanımlarken kullandığı “erkek iş” tanımı ustanın işini otomatik olarak kadın işine döndürür” (Büyükboduk Kandilci 2016, 72).

ÇOK ÖZEL KÜÇÜK ŞEYLER

Kişiler

Anlatıcı Yazmayı yeni bitirmiş olduğu kitabı, yeğenini görmeye gitmeden önce, arkadaşına emanet etmek istemiş olan anlatıcıya sokakta yürürken bir arabanın içinden silah doğrultulur. Yaşadığı olay üzerine şok geçiren anlatıcı her “çıt” sesini duyduğunda kendisine silah doğrultulduğu anı hatırlar. Hayalle gerçeği sürekli olarak birbirine karıştırır. Yaşamış olduğu ürpertici olayın ardından anlatıcı yaşam ve ölüm üzerine düşünmeyi takıntı haline getirir.

Arkadaş Anlatıcının kitabını ödünç verdiği anlatı kişisi şiddetin anatomisi üzerine araştırma yapmaktadır.

Öykü

Anlatıcıya Silah Doğrultulması ve Ardından Korku İçinde Yaşamaya Başlaması Ormanın içinde tek başına dolaşan anlatıcı; kendini suların, kuşların ve ağaçların orkestrasına bırakmıştır. Bir “çıt” sesi duyması üzerine korkuya kapılan anlatıcı, yakın geçmişte göğsüne doğru silah doğrultmuş olan araba içindeki delikanlıyı hatırlar. Landrover’in içinde bir süre silahın namlusunu anlatıcının göğsüne nişanlamış olan kişi emir üzerine silahın namlusunu indirmiş ve araç oradan uzaklaşmıştır. Sesi çıkaran kişiler ormanda kuzgun avlayan avcıyla delikanlıdır. Muhafız Alayı’nın yanında bulunan dairesine giden anlatıcı, şiddetin anatomisi üzerine çalışan bir yazar arkadaşına yazmış olduğu kitabı emanet edecektir. Satın aldığı güllerle arkadaşının evine gelen anlatıcı onun tıraş olduğunu görür. Makinenin “çıt” sesini duyan anlatıcı yeniden kendisine silah doğrultulan anı hatırlar. Kitabını dostuna emanet ettikten hemen sonra anlatıcı; eşyalarını toplayıp ilk otobüse binip yeğenini görmeye gidecektir.

Anlatıcının Hayatının Değerini Anlaması ve Korkularından Kurtulmaya Karar Vermesi Anlatıcı, duyduğu her “çıt” sesinde yaşamış olduğu o ürpertici anı hatırlar. Daha sonra sokakta yürürken bir adam onu arabasıyla evine bırakabileceğini söyler. Adam, Sultanahmet’te gerçekleşmiş olan bir kahve bombalama olayını anlatıcıya anlatır. Patlamada hiç kimse zarar görmemiştir fakat çaycı çocuklardan birinin kol saati taktığı eli kopmuştur. Anlatıcı, araba sürücüsünden dinlediği olayla kendi yaşadığı olayı birbiriyle harmanlar. Kendisini vurmaya çalışan kişinin genç bir zabıta memuru olduğunu düşünür ve aracın plaka numarası kendi zihninde sürekli değişir. Aslında büyük bir tehlike atlattığını ve hayatta olduğu için şanslı olduğunu fark eden anlatıcı, korkularından arınmaya ve sıradan hayatına geri dönmeye karar verir.

Temalar

İç Gözlem “Anlatının temel zıtlığı ölüm ve yaşam arasında kurulmuş, bu zıtlık özne olan anlatıcının üstünden gösterilmeye çalışılmıştır. Anlatıcının ilk kesitteki nesnesi, şans eseri kurtulduğu ölümü kavrayabilmektir. Anlatının başında, ormanda yürüyüş esnasında basılan dalın çıkardığı “çıt” sesi, “Çok geniş bir boşluk. Kendini duyuran en büyük sessizlik (Ağaoğlu, 1982, s.52)” ile devam eder. (...) İkinci kesitte, olayları yaşadığı anda değerlendiremeyen anlatıcı için bazı şeyler belirginleşmeye başlar. İşte o anda, büyük bir tehlike atlattığını, ölümün kıyısından döndüğünü ve yaşadığını fark etmiştir. Kendini, bombalanan kahvede çalışan, elinin koptuğunu duyduğu çaycı çocukla kıyas eder” (Büyükboduk Kandilci 2016, 74-75). Kendisine yabancı biri tarafından silah doğrultulmuş olan anlatıcı ilk kez ölümle yüz yüze gelmiştir. “Çıt” sesi, anlatıcının yaşamış olduğu olayı sürekli hatırlamasını sağlayan bir uyarıcı görevi görür. Fakat kendisini arabayla eve bırakan bir adamın anlattığı trajik olay üzerine anlatıcı hayatta olduğu için ne kadar şanslı olduğunun farkına varır. Korkularını yenip normal hayatına geri dönmeye karar verir.

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Duygusal/Mantıklı) Yazmayı yeni bitirmiş olduğu kitabı, yeğenini görmeye gitmeden önce, arkadaşına emanet etmek istemiş olan anlatıcıya sokakta yürürken bir arabanın içinden silah doğrultulur. Yaşadığı olay üzerine şok geçiren anlatıcı her “çıt” sesini duyduğunda kendisine silah doğrultulan anı hatırlar. Hayalle gerçeği sürekli olarak birbirine karıştırır. Yaşamış olduğu ürpertici olayın ardından anlatıcı yaşam ve ölüm üzerine düşünmeyi takıntı haline getirir. Anlatıda, ölümle yüz yüze gelmiş olan anlatıcının psikolojik durumu düşünce akımı tekniğiyle okura adeta hissettirilir. Ölüm düşüncesini takıntı haline getirmiş olan anlatıcı her “çıt” sesi duyduğunda yaşadığı korkunç anı hatırlar. Zaman içinde zihnindeki görüntüler silikleşir ve başkalarından dinlediği bazı olaylarla kendi yaşadığı olayı sentezler. Anlatının sonunda aslında hayatta olduğu için ne kadar şanslı olduğunun farkına varır ve korkularını yenip hayatına devam etmeye karar verir.

Tedirgin Kendisine silah doğrultulmuş olan anlatıcı, tedirgin bir ruh halindedir: “Güm, diye bir silah sesi işitilir sonra. Ormanda bir kunduz vurulmuştur. Kargalar hep birlikte havalanır. Üveyikler. Kırılmağlar pencere önlerine daha yakın gelirler; daha hızlı dönerler, çığlık çığlığa ötüşürler. Dağların ardından inmekte olan güneş, merdivenbaşında bir ân yerinden sıçramıştır. Azıcık ürperir. Çabucak da yatıştır” (Ağaoğlu 2016, 45).

Ürkek Yaşamış olduğu olayın ardından sınırları iyice gerilmiş ve beklentisi dışında gerçekleşen her şeyden ürkmeye başlamıştır: “İkinci bir kez geri sıçradığını biliyor en azından. Bir dalı kırmış olamaz. Teri, tuz tanecikleri gibi pıtır pıtır dökülüyor. Tuz pulcukları, artık kokusuz, iç çamaşırlarının arasından kayıp duruyor. Cansız nesnelere. “Çek” diyor bir ses “olmadı!” Araba sağa kıvrılıyor. Hızlı bir dönüşle. Yukarı fırlayıp gidiyor” (Ağaoğlu 2016, 46).

Endişeli Yaşamış olduğu korkunç olay anlatıcının, yaşadığı yerden kaçıp gitme isteği duymasına sebep olmuştur: “Eve çabuk dönmeli. Çöpü dökmeli. Sökük fermuarını dikmeli. Bir not yazmalı sonra. Sonra, yanında götürüleceği kitapları seçmeli. Çantasını hazırlayıp geceyarısı otobüsüne yetişmeli. Gidecek. Su kıyılarına” (Ağaoğlu 2016, 46).

Sorgulayan Yaşanılan şiddet olaylarının sebeplerini, etkilerini ve sonuçlarını düşünür: “Seçilenler kimler peki? Adları bilinmeyen bir kahve dolusu adamla o kahvede çayları dolaştıran çocuk mu? Uzun süre bakıp kalıyor. Aynada tıraş olan yüzü son kez görmesine izin verilmiş de, en küçük çizgisini unutmamak için onun; çabuk olan silik bir resim durumuna gelmesini önlemek için...” (Ağaoğlu 2016, 49).

Mantıklı Hayatta olmanın kendisi için büyük şans olduğunu anlayan anlatıcı, yavaş yavaş sıradan hayatına geri dönmeye çalışır: “Çabuk çabuk çitiliyor çorapları. Elin yanlamasına bir duruşu var. İyi duyuyor, çok özel küçük birşey olduğunu. Çocuğun kopan ele doğru belli belirsiz bir atılım yaptığını. Yıkıntılardan ortasında. Sol yanı müthiş acıyarak, saati dinlediğini: Bakıyor, yüzü aydınlanıyor. Durmamış işte!” (Ağaoğlu 2016, 58-59).

OOOF! OHHH!..

Kişiler

Hüsrev Anadolu'nun kırsal bir köyünden büyük şehre göç etmiş olan erkek karakter belediyeye bağlı bir çöpçü memurudur. Oğluna ve gelinine maddi ve manevi olarak yük olmamaya çalışmaktadır.

Oğul Hüsrev'in inşaat işçisi olarak çalışan oğludur.

Gelin Hüsrev'in gelini açgözlü ve şehirlilere özenen bir karakterdir.

Torun Hüsrev'in torunudur.

Öykü

Hüsrev'in Kendi Sıkıntılarından Bunalması Köyden kente göç etmiş olan oğlunun yanına yerleşen Hüsrev, eşini kaybettikten ve çocukları evden ayrıldıktan sonra zenginlerin yaşadığı bir muhitte belediyeye bağlı bir çöpçü memuru olarak çalışmaya başlamıştır. Çalıştığı muhit şehrin gürültüsünden ve kirliliğinden uzaktır. Bundan dolayı daha çok ağaç yapraklarını temizlemektedir. İyice yaşlanmış olan Hüsrev, oğluna ve gelinine maddi açıdan yük olduğunu düşünmektedir. Gelinini ve oğlunu rahat ettirmek için boş zamanlarında torunuyla ilgilenir, kendi işlerini kendi başına halleder ve aile bütçesine katkı sağlar. Fakat bütün çabalarına rağmen gelininin yakınmalarından kurtulamaz. Gelinini memnun edebilmek için torununa bakmayı ve köydeki evini satıp televizyon satın almayı düşünür. Hatta aile bütçesine daha fazla katkıda bulunabilmek için sigarayı bırakmaya bile niyetlenir. Köyden kente göç etmiş olması, gelinini memnun edememesi, yaşlılık, eşini kaybetmiş olma ve yapmış olduğu işin gereksiz olduğunu düşünmesi Hüsrev'i dertlendirir. Bir gecekondu mahallesindeki dar evde yaşamak onu bunalmaktadır. İnsanların açgözlülüğü ve soğukluğu da onu yaşadığı hayattan soğutur.

Hüsrev'in Kısa Süren Rahatlığı Kasım ayının serin rüzgarları yoldaki yaprakları uçurmaktadır. Serin bir esintiyle birlikte Hüsrev'in topladığı yapraklar yolun aşağısına kadar uçar. Serin esintiyle birlikte içi rahatlamış olan Hüsrev ilk defa derin bir oh çeker. Fakat hemen ardından yaptığı şeyden utanır ve işine devam eder.

Temalar

İç Gözlem "Birinci kesitte Hüsrev'in bütün sıkıntısı, çocuklarına yük olmamaktır. "Oğlanın yanına göçtüm ya, ona, geline yük olacağımı hiç sanmazdım. (Ağaoğlu, 1982, s.71, 72)" diye düşünür ve bundan kurtulmak için ne yapabileceğini araştırır. "Köye dönse mi? Gerisingeri çekip gitse..." şeklinde kendince çareler üretmeye çalışır. Ayrıca kentte bir aracı sayesinde girdiği işten de hoşnut değildir. (...) İkinci kesitte, bunalmış, işinde ve evinde mutsuz Hüsrev, güçlü bir esintiyle, topladığı yaprakların sürüklendiğini görür. (...) Özne, yaşamını sürdürmek için, umut etmek zorundadır. Çok bunaldığı anda, doğanın kendisine hazırladığı sürpriz, bütün bunaltısını çekip almıştır" (Büyükboduk Kandilci 2016, 76). Kentleşmeyle birlikte kırsal kesimlerde yaşayan birçok insan, yeni bir hayat kurma hayaliyle büyük şehirlere göç etmeye başlamışlardır. Fakat kent hayatına uyum sağlamak köylüler için oldukça zor olmuştur. Köydeki yaşamını ve düzenini özleyen Hüsrev, yaşlılık ve yalnızlık nedeniyle geri dönemez. Bundan dolayı oğluna ve gelinine yük olmayı kendine dert edinmiştir. Şehirde yaşadığı dönem boyunca büyük zorluklar yaşamış olan Hüsrev, rüzgarın esmesi ve ağaç yapraklarının havada uçuşmasıyla bir anlığına da olsa mutlu olur. Mutluluk, özellikle kent insanı için, çok küçük anlardan ibarettir.

SAVUN SEVDAM SEN SAVUN

Kişiler

Anlatıcı Benöyküsel anlatıcı olan kadın karakter evlidir. Fakat eşiyle yaşadığı ilişkide aşk duygusunun köreltiğini hissedenden anlatıcı, evlerinin önündeki bir duvarın önünde buluşan genç aşık ları gözlemler. Onlar birbirini sevdiği sürece her şeyin yolunda gideceğine inanır.

Koca Anlatıcının eşidir. Eşiyle birlikte kimsenin izlemediği oyunlara gitmektedir ve eşiyle yeterince ilgilenmez.

Delikanlı Akasya ağacının altındaki duvarın önünde kız arkadaşıyla buluşur. Zaman ilerledikçe ideolojik tartışmalara girer ve bir örgütün üyesi olur.

Kız Akasya ağacının altındaki duvarın önünde erkek arkadaşıyla buluşur. Zaman ilerledikçe ideolojik tartışmalara girer ve bir örgütün üyesi olur.

Öykü

Genç Aşık ların Birbirlerine Olan Aşkı Akasya ağaçlarının altındaki alacalı bulacalı bir duvarın üstünde birbirine aşık olan iki genç düzenli olarak buluşmaktadır. Eşiyle yaşadığı aşkın heyecanını yitirmiş olan kadın anlatıcı, onları sürekli evin penceresinden izlemektedir. Anlatıcı, aşık gençlerin akasya ağacı gibi canlı olduklarını düşünür. Onlar birbirini sevdiği sürece her şeyin yolunda gideceğine inanır. Anlatıcının annesi genç aşık lara “kumrularım” diye hitap etmektedir. Bir gün çarşıda alışveriş yapmış olan annenin elindeki torbaları genç aşık lar taşımak istemişlerdir. Anne onların oldukça akıllı ve merhametli olduğunu düşünür. Anlatıcı, sevdalılar sayesinde her şeyin düzeleceğine inanmaktadır.

İdeolojik Çatışmalar Nedeniyle Aşık ların Birbirinden Ayrılması Kış mevsiminin gelmesiyle birlikte aşık lar duvarın etrafında görülmezler. Akasyalar yapraklarını dökmüştür. Her gün aşık gençleri görmek umuduyla pencereden dışarıyı izleyen anlatıcı, eşiyle birlikte kimsenin seyretmediği oyunları izleyerek vakit geçirmektedir. Anlatıcı aşık ların başına kötü bir şey gelmiş olmasından endişe eder. Anneyse onların her kumru gibi yuvalarına döndüklerine inanır. Fakat daha sonra anne genç aşık ların tutuklanıp hapse atıldıklarını düşünmeye başlar. Zira yaşanan dönemde toplumsal gerilim had safhadadır. Aradan dört yıl geçer ve anlatıcı genç kızını birkaç arkadaşıyla birlikte duvarın önünde görür. Genç kızın yüzündeki sıcaklık ve mutluluk gitmiş yerine ciddiyet ve telaş gelmiştir. Genç kız arkadaşlarıyla birlikte duvara bir slogan yazdıktan sonra ortalıktan kaybolur. Kısa bir süre sonra delikanlı birkaç arkadaşıyla birlikte duvarın önünde görülür. O da kız gibi ciddileşmiş ve telaş halindedir. Genç erkekler duvarı kurşun rengine boyadıktan sonra bir slogan yazıp oradan ayrılırlar. Anlatıcı genç aşık ların sevdalarının sona erdiğini anlar.

Temalar

Aşk Kısa anlatıda, toplumsal gerilimin had safhada olduğu bir dönemde ideolojik çatışmaların insanları birbirlerine nasıl düşürdüğü birbirine aşık olan iki gencin aşk ilişkisi üzerinden anlatılmıştır. Başlangıçta birbirini çok seven aşık gençler akasya ağacının altındaki duvarın önünde buluşup birbirleriyle vakit geçirirler. Fakat aradan dört yıl geçtikten sonra gençler büyür ve ideolojik çatışmaların birer parçası olurlar. Farklı dünya görüşlerini savunan aşık lar ayrılmış ve birbirlerine düşman olmuşlardır. “Delikanlı duvara bir slogan yazar. Kızın nerede olduğunu merak eden anlatıcı, birkaç gün sonra da aynı duvara karşıt bir slogan yazan kızla karşılaşır. Birbirlerini seven gençler, karşıt siyasi akımlarına kapılmışlardır. Gençlerin oturup muhabbet ettikleri duvarda artık karşıt sloganları vardır. Aşık larının arasına ideolojik görüşleri girmiştir. Önceleri sevdanın biteceğine inmayan anlatıcı, onların artık birer akasya ağacı olmadığını söyler ve “Gördüm: Sevdası yer değiştirmiş bir duvar eskisi. (Ağaoğlu, 1982, s.86)” diyerek artık kendini sevdanın biteceğine inandırmaya çalışmaktadır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 79).

KİMİ ZAMAN DA YAPAYALNIZ GİTMEK UZUN VE ÇOK DÖNEMEÇLİ YOLLARI

Kişiler

Anlatıcı Mühendis olan benöyküsel anlatıcı, doğu illerinden birinde yapılacak olan inşaatta görevlendirilmiştir. Kendi arabasıyla yolculuk edecek olan anlatıcıya, bir yazar olan, Osman Hasat eşlik eder. Yolculuk boyunca kendini yazarla karşılaştıran anlatıcı, kendini onun karşısında eksik hisseder.

Müfit Bir gazetede yazı işleri müdürü olan erkek karakter anlatıcının amcasının oğlunun kayınbiraderidir. Osman Hasat'ı anlatıcıyla birlikte doğuya gönderir.

Osman Hasat Otuzlu yaşlarında olan erkek karakter farklı türlerde birçok kitap yazmıştır. Kendisiyle övünmeyi sever ve diğer insanları küçümsemekten çekinmez. Birçok köyün ağası olan bir babanın oğludur. Bir yazar olmasına rağmen oldukça olumsuz bir karaktere sahiptir.

Onarımcı Araba tamircisi olan anlatı kişisi, anlatıda küçük bir rol oynar. Anlatıda verilmek istenen iletinin okura aktarılmasını sağlar.

Öykü

Hasat'ın Anlatıcının Özgüvenini Kırması Doğu illerinden birinde yapılacak olan binanın şantiyesinde mühendis olarak çalışacak olan anlatıcı, yarın sabah arabasıyla yola çıkacaktır. Amcasının oğlunun kayınbiraderi olan Müfit gazetede yazı işleri müdürüdür. Müfit anlatıcıyı telefonla arar ve ona yazar bir yol arkadaşı bulunduğunu söyler. Suat Adalı'yla birlikte seyahat etmenin hayalini kuran anlatıcıya söz konusu edilen yazarın Osman Hasat olduğu söylenir. Anlatıcı, kitap okumayı çok sevmesine rağmen Osman Hasat'ın kitaplarını hiç okumamıştır. Yazarın, eserlerinde yer verdiği karakterleri "o" olarak nitelendirmesini ve diyaloglarda yöresel ağızlar kullanmasını sevmemiştir. Hasat'ın hiçbir kitabını okumamış olan anlatıcı yolculuk sırasında ona mahcup olmak istemez. En azından bir kitabını okumaya niyetlense de zaman oldukça dardır ve bu niyetinden vazgeçer. Ertesi sabah anlatıcı Hasat'ı evinden alır. Hasat, doğu illerindeki şehirleşmenin ve teknolojik gelişmelerin insanları nasıl etkilediği üzerine bir roman yazmayı planlamaktadır. Son model bir arabası olmasına rağmen başkasının arabasıyla gitmeyi, kendi arabasını yıpratmamayı tercih etmiştir. Yolculuk sırasında Hasat; kaç kitap yazdığına ve eserlerini nasıl yazmış olduğuna değinir. Dört yılda yedi tane kitap yazmış Hasat anlatıcıyı çok şaşırtır. Hasat'a göre iyi bir yazar olabilmek için hoşsohbet olmak ve insanları gütmeyi bilmek gerekmektedir. Anlatıcı Hasat'a daha önce hiçbir kitabını okumamış olduğunu itiraf eder. Buna karşılık olarak Hasat zaten burjuvalar için kitap yazmadığını söyler. Fakat kendisi birkaç köyün ağası olan bir babanın oğludur. Hiçbir zaman maddi sıkıntı yaşamamış ve en iyi mekteplerde eğitim alma şansına sahip olmuştur. Kendini entelektüel açıdan Hasat'tan geri olduğunu hisseden anlatıcı her geçen saat özgüvenini kaybeder.

Onarımcının Hasat'ın Özgüvenini Kırması Anlatıcıdan sigara isteyen Hasat, onun bütün sigara paketini alıp kendi cebine koyar. Hasat'tan sigara isteyen anlatıcı, paket kendisine ait olmasına rağmen ondan sigara alamaz. Kendinden sürekli şüphe duyan anlatıcı, Hasat'ın karşısında özgüvenini tamamen yitirir ve eski sevgilisi Melike'yle ayrılmasından dolayı kendini suçlar. Uzun bir yolculuğun ardından bir benzin istasyonunun kantininde mola verilir. Hasat, kantincinin bütün rakısını içer, bütün yemeklerini yer ve tek kuruş para ödemez. Hasat'ın olumsuz davranışlarından dolayı anlatıcı kantincinin karşısında kendini mahcup hisseder. Hasat'a kızmak istese de bunu yapamaz. Ardından yola devam edilir. Hasat, parasının bittiği, eşini babasının yanına gönderdiği ve kadın özlemi çektiği bir dönemde yazarlığa başladığını söyler. Birçok kişinin aksine Hasat yazarlığın çok kolay bir iş olduğunu düşünmektedir. Sisli bir gecede Hasat arabanın arka koltuğunda uyur. Uyumakta zorlanan anlatıcı yavaşça yola devam etmeye çalışır. Hasat'ın cimriliğinden ve kabalığından çok sıkılmış olan anlatıcı ondan bir an evvel kurtulmak ister. Motordan duman çıkmaya başlaması üzerine anlatıcı arabadan iner. Araç bir kamyonun arkasına bağlanır, kasabaya getirilir ve onarımcının dükkanı önüne bırakılır. Uyuyakalmış olan anlatıcıyı Hasat uyandırır. Kasabadaki herkesin uyumasından şikayetçi olan Hasat arabanın onarılmaması durumunda kendi başının çaresine bakabileceğini söyler. Hasat arabayı tamir eden onarımcıya kendi yaşamöyküsünü anlatmaya başlar. Onarımcı onunla hiç ilgilenmemektedir. En sonunda onarımcı elindeki feneri Hasat'a uzatır ve buyurgan bir üslupla ona ışığı tutacağı yeri söyler.

Tamircinin sert mizacı karşısında Hasat bütün özgüvenini yitirir ve onun her istediğini sorgusuz sualsiz yapar. Bu sayede anlatıcı aslında her insanın, ne kadar büyük olursa olsun, birer çocuk olduğunu anlar. Bahsi geçen bütün olayları doğu iline yalnız başına seyahat eden anlatıcı kendi zihninde kurgulamıştır.

Temalar

İç Gözlem “Anlatı, popüler yazın anlayışlarını kendilerine göre kullanan yazarları alaycı bir üslupla; onların düştüğü komik durumu ciddi bir dille ele alarak ironiyle eleştirmiştir. Uzun ve dönemeçli yolları tek başına gitmek zorunda olan bir mühendisin, kafasında kurduğu yazar ile yaptığı bir yolculuk anlatılmaktadır. Yolculuk, yazarın gerçek kimliğini ortaya çıkartmak için kullanılmıştır. Bu şekilde, bir araba içinde, birbirlerinden uzaklaşamayacakları bir kapalı uzamda, iki zıt “eyleyen” üstünden iki zıt karakter anlatılmaya çalışılmıştır” (Büyükboduk Kandilci 2016, 82). Yolculuk boyunca anlatıcı, Osman Hasat karşısında kendini eksik ve zayıf hisseder. Onun karşısında devamlı olarak özgüvenini kaybeden anlatıcı anlatı ilerledikçe çekindiği kişinin eksik yanlarını görmeye başlar. En sonunda Osman Hasat’ın bir tamirci karşısında küçüldüğünü ve ezildiğini gören anlatıcı, insanların, yaş olarak ne kadar büyük olursa olsun, güç karşısında ezildiklerini ve her birinin aslında birer çocuk olduklarını anlar.

ŞİİR VE SİNEK

Kişiler

Şükriye Hanım Güler’in annesi olan kadın karakter, mektebin tatil edilmesiyle kızının eve dönecek olmasından dolayı oldukça mutlu olur. Fakat kızı eve geri döndüğünde onu rahat ettirebilmek için sürekli ev işleriyle ilgilenir.

Güler Şükriye Hanım’ın kızı olan kadın karakter, mektebin tatil edilmesiyle birlikte eve döner. Annesi için bir şiir yazmış olan Güler, sürekli ev işleriyle ilgilenmesinden dolayı ona yazdığı şiiri okuyamaz. Annesiyle geçirdiği üç günün ardından Güler, onunla tamamen farklı dünya görüşlerine sahip olduklarını anlar.

Öykü

Güler’in Eve Geri Dönmesi Mektebin tatil edilmesiyle birlikte uzun bir süreden sonra kızının eve döneceğini öğrenen Şükriye Hanım heyecan içinde hazırlık yapmaya başlar. İsmail Efendi’ye zerzevatçıdan alınması gereken şeyleri sıralar. Kızı için imambayıldı yapmaya karar verir ve evi derleyip toplarlar. Uzun zamandır annesini görememiş olan Güler onun için özel bir hediye almak ister. Annesi için bir şiir yazmaya karar veren Güler, günlerce uğraştıktan sonra şiiri yazmayı bitirir ve arkadaşlarından birine onu okur. Şiiri dinleyen arkadaşı gözyaşlarını zor tutarak şiiri beğendiğini söyler.

Güler’in, Annesiyle Farklı Dünya Görüşlerine Sahip Olduklarını Anlaması Mektubun eve geç ulaşması sebebiyle Güler döneceğinin öğrenildiği gün eve varır. Şükriye Hanım İsmail Efendi’nin getireceği zerzevatları beklerken kızıyla birlikte evi temizler. Kıymanın ve sebzelerin gelmesiyle birlikte yemek yapılır. Ardından yemek yenir. Evin birçok eksikliği vardır ve Şükriye Hanım kızını rahat ettirmek ve ona kilo aldirmek için elinden geleni yapar. Güler, annesine yazdığı şiiri okumak için onun bütün gündelik dertlerinden kurtulduğu bir anı bekler. Yazdığı şiiri annesinin tamamen hissetmesini ister. Aradan üç gün geçmiş olmasına rağmen Güler Şükriye Hanım’a yazdığı şiiri okuyamamıştır. En sonunda Güler, akşam vakitlerinde çay eşliğinde örgü ören Şükriye Hanım’a şiirini okumaya karar verir. Şükriye Hanım Güler’e yalnızca çay içmemesini ve pandispanyadan da yemesini söyler. Pandispanya adı Güler’e İspanya’yı çağırıştırır. Güler İspanya’yı düşünür ve oraya gitmek ister. Şiirini okuyacağı sırada Şükriye Hanım sinek kovucuyla sinek yakalamaya çalışır. İsmail Efendi’nin getirdiği çürük domatesler yüzünden eve karasinekler dolmuşdur. Yazdığı şiiri annesine okuyamayan ve onunla farklı dünya görüşlerine sahip olduklarını anlatan Güler, tatil süresi dolmadan mektebe geri döner. Ertesi gün Şükriye Hanım İsmail Efendi’yle dertleşir. Kızının mektebe neden erkenden döndüğünü anlayamamıştır. Fakat bir şeyin eksik olduğunu ve bir şeyi unuttuğunu hisseder.

Temalar

Kimlik Mektebin tatil edilmesiyle birlikte eve gitmeye karar veren Güler, annesi Şükriye Hanım'ı görecek olmaktan dolayı oldukça mutludur. Annesi için özel bir hediye hazırlamak isteyen Güler ona bir şiir yazar. Günlerce süren bir uğraşın ardından Güler şiiri yazmayı başarır. Manevi olarak yazmış olduğu şiir onun için oldukça değerlidir. Eve geri döndüğünde Güler Şükriye Hanım'a yazmış olduğu şiiri okumak için doğru zamanı bekler. Fakat Şükriye Hanım Güler'in evde bulunduğu zaman boyunca sürekli ev işleriyle uğraşır. Kızının yazmış olduğu şiire yeteri kadar önem vermiyormuş gibi görünür. Halbuki Güler için yazmış olduğu şiir oldukça önemlidir. "O bunları düşünür ve şiirini okumak için fırsat kollarken, annesi "Acaba bir kilo daha patlıcan alsak mı? Camları silsek mi? (Ağaoğlu, 1982, s.120)" diye sorularla karşısına çıkmaktadır. Güler "Her şey durulsun, dinsic; şiir okuyayım ona (Ağaoğlu, 1982, s.121)" diye beklemekte, ama bu an bir türlü gelmemekte, hep yeni bir şeyler çıkmaktadır. Her şeyin uygun olduğunu düşündüğü bir akşam, annesi şiir dinleyecekken ona yaptığı pandispanyayı hatırlatınca Güler'in aklına uzaklar ve İspanya düşer. Annesi ve kendisinin kafasındaki çok farklı olduğunu iyice anlar ve şiirini okumaya artık istek duymaz. "Şurama saplanan bir kurşun parçasını, şu lanet kılçığı içerlerime itsin. (Ağaoğlu, 1982, s.124)" şeklinde sıkıntısını ifade eder" (Büyükboduk Kandilci 2016, 84). Mektep öğrencisi olan Güler, düşünsel olarak sınıf atlamış ve artık annesinden tamamen farklı bir dünya görüşüne sahiptir.

HADİ GİDELİM

Kişiler

Anlatıcı Anlatıcının başkarakteri olan benöyküsel anlatıcı, ölümcül bir hastalığa yakalanmış olan kardeşinin tedavisi için onunla birlikte Londra'ya gelmiştir. Yakın bir zamanda öleceği düşünülen kardeşi nedeniyle anlatıcı yaşam ve ölüm üzerine derin düşüncelere dalar. Özellikle Paris'te bulunduğu yıllarda yaşadığı bazı olayların ve hayatının muhakemesini yapar.

Kardeş Anlatıcının yakın bir zaman içinde ölmesi beklenen kardeşi ölüm gerçeğini kabullenmez ve onunla dalga geçmektedir. Kardeşiyle birlikte Londra'ya geldiklerinde Paris üzerine konuşurlar. Her an ölmesi beklenen kardeş bir yandan ölüm gerçeğini görmezlikten gelirken diğer yandan onu kabullenmeye çalışır.

Arkadaş Anlatıcıyla kardeşinin Londra'da buluşacağı karakterdir. Londra'ya vardıklarında Selma'yı ararlar fakat telefona cevap veren kişi Nilgün olur.

Kadın Paris'e dil eğitimi almak amacıyla bursla gelmiş olan karakter, kırklı yaşlarında ve Konyalı bir kadındır. Paris'te bulunduğu dönemlerde kendi memleketinin erkekleriyle karşılaşmış ve onların baskıları yüzünden yabancı bir ülkede bile özgürlüğünü yaşayamamıştır. Bundan dolayı otel odasından nadiren çıkar. Ataerkil toplumsal normların kurbanı olur.

Öykü

Anlatıcıyla Kardeşinin Ölüm Üzerine Düşünceleri Ölümcül bir hastalığa yakalanmış olan kardeşini Londra'daki ölmek üzere olan hastalarla ilgilenen bir doktora götürmek isteyen anlatıcı, kardeşiyle birlikte Londra Havaalanı Heathrow'a inmiştir. Ankara'dan İstanbul'a, İstanbul'dan Paris'e ve Paris'ten Londra'ya gelmişlerdir. Aslında Anadolu kırsalındaki bir kasabada yaşamaktadırlar. Londra'ya gelmeden önce üç gün Paris'te kalmış olan anlatıcı, orada geçirdiği öğrencilik yıllarını hatırlar. Kardeşinin ölümünü kabullenmek istemeyen anlatıcı başka düşüncelerle kendini meşgul etmeye çalışır. Güçlü görünmeye çalışan kardeşe ölümle alay eder. Kardeşiyle birlikte Paris'te eğitim almış olan anlatıcı; kırklı yaşlarında olan Konyalı bir ziraat mühendisiyle tanışmıştır. Dil eğitimi almak için altı aylığına bursla Paris'e gelmiş olan kadın karakter, kiralamış olduğu küçük otel odasından pek dışarı çıkmamıştır. Kadın karakter anlatıcının adını ve nereli olduğunu duyduktan sonra onunla tanışmıştır. Daha sonra ikili birlikte *Les Dimanches de Ville d'Avray* adlı filmi izlemişlerdir. Kadının giyiminden ve tavırlarından onun oldukça sıkıcı, cansız ve içe kapanık bir karakter olduğunu sezinleyen anlatıcı ondan uzak durmayı düşünür. Fakat birkaç defa kadının odasına gidip onunla çay içer. Anadolu'nun tutucu bir kentinde doğmuş ve büyümüş olan kadın karakteri, Paris'te yaşayan Türk erkekleri rahat bırakmamaktadırlar. Kadın karakter her dışarıya çıkışında Türk erkeklerinin dedikodu konusu olur. Anadolu'nun diğer kentlerinden gelen erkekler kadın karakterin erkek peşinde koştuğunu düşünürler. Yabancı bir ülkede bile toplum baskısından kurtulamamış olan kadın karakter kendini tamamen işlerine ve okumaya vermiştir. Fakat kendini canlı canlı gömülmüş bir ölüye benzetmektedir. Kadının yaşadıklarını düşünen anlatıcı aynı zamanda kardeşiyle ilgilenir. Birlikte Paris'in en güzel

mekanlarını gezseler de zihinlerinde sürekli olarak ölüm düşüncesi vardır. Kardeş, uyumakta zorlandığı için, Paris'teki her gün doğumunu seyreder. Gabrielle adlı bir dostuyla Paris'te karşılaşan kardeş onun, Konyalı kadının aksine, oldukça hayat dolu olduğunu söyler. Onunla görüşmek kardeşe keyif vermektedir.

Anlatıcının ve Kardeşinin Hayatın Değerini Anlamaları Heathrow'a varan ikili telefonla Selma adlı arkadaşlarını ararlar. Fakat telefona Nilgün yanıt verir ve onları evlerine davet eder. Havaalanındaki bir bara oturan ikili içkilerini içerken Nilgün'ü beklemeye başlar. Bu sırada anlatıcı, kendini camdan aşağıya atmak istemiş olan babasını düşünür. Baba eceliyle ölmüştür. Aslında oldukça çalışkan ve düzgün karakterli bir kişidir. Fakat hayatını istediği gibi yaşayamadığını düşünen baba kendini camdan aşağıya atarak intihar etmek istemiştir. Onun başka bir kadına aşık olduğu düşünülür. İki kardeş Paris anıları üzerine konuşurken konu yeniden Konyalı kadına gelir. Anlatıcı Paris'ten memlekete döndükten sonra kardeşi, ziraat mühendisi olan kadını birkaç kez görmüş ve onu her görüşünde farklı adamlar tarafından köşeye sıkıştırıldığına şahit olmuştur. En sonunda Konyalı kadın otel odasında kendi hayatına son vermiştir. Onun öldüğünü öğrenen anlatıcı kadının hikayesini kendi zihninde değiştirir. Onun İstanbul'a döndüğünü, evlendiğini, birçok hobi edindiğini ve mutlu bir şekilde yaşadığını düşünür. Anlatıcı hayatının değerini anlar. Kardeş kadının en çok "Hadi gidelim" demesini sevmiştir.

Temalar

Kendini Kandırma "İlk kesitte, yaklaştığı bilinen ölüme karşın, anlatıcı onu kabullenmek istememekte, onu kardeşinden uzaklaştırmaya çalışmaktadır. "Üstümü başımı silkelemek istiyorum. Ne ki, üstüme kaldığını söylediği şey, sonradan konmuş toz değil. Ayrıca ortada ölü falan yok, ölecek olan da yok. Üstüme konmuş bir şey yok! (Ağaoğlu, 1982, s.130)" (...) İkinci kesit, "Yarın o doktora gidecek miyiz gerçekten? (Ağaoğlu, 1982, s.160)" diye soran kardeşin ölümü ilk kez görmezden gelmemesiyle başlar. Anlatıcı, "Ölüm, Nilgün'den önce gelip yanibaşımızda duruyor yeniden. Onu, Paris'teki otel odasında kilitli bıraktığımızı sanırken ben. (Ağaoğlu, 1982, s.160)" dedikten sonra artık ölümü kilitlemeye çalışmaktan vazgeçmiştir. Ve ona kayıtsız kalarak, onu kabullenmeye çalıştığını göstermeye çalışır. Geçmişte tanıdığı ve sonrasında haber alamadığı ziraat mühendisinin bir otel odasında intihar ederek öldüğünü kardeşinden öğrenir. Kadının kendini dışarıdaki yaşama karşı kapattığı otel odası, onun sonu olur. Baştan beri odalara kilitlemeye çalıştığı ölüm, yanı başında kara bir gölge olarak belirir" (Büyükboduk Kandilci 2016, 86-87).

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Duygusal/Mantıklı) Anlatıcının başkarakter olan benöyküsel anlatıcı, ölümcül bir hastalığa yakalanmış olan kardeşinin tedavisi için onunla birlikte Londra'ya gelmiştir. Yakın bir zamanda öleceği düşünülen kardeşi nedeniyle anlatıcı yaşam ve ölüm üzerine derin düşüncelere dalar. Özellikle Paris'te bulunduğu yıllarda yaşadığı bazı olayların ve hayatının muhakemesini yapar. Paris'te öğrenci olarak bulunduğu dönemlerde hayatı doyusuya yaşamak istemiş olan anlatıcı, kırklı yaşlarındaki Konyalı bir ziraat mühendisi kadınla tanışmıştır. Paris'te kendi vatandaşlarının baskısı altında kalan kadın kardeşi kiraladığı olduğu küçük otel odasına kendini hapsedmiştir. Dışarıdaki hayata her ne kadar imrense de ataerkil toplumsal normlar onu baskı altına almıştır. Kardeşiyle birlikte seyahat eden anlatıcı, seyahat boyunca çoğunlukla kendini diri diri mezara gömmüş olan kadını düşünür. Anlatıcı, kadına yardım etmek ve onun yanında olmak istemiş olsa da kendi hayatından fedakarlık yapamamıştır. Ölüm düşüncesinden köşe bucak kaçmış olan anlatıcı en sonunda ölümle yeniden kardeşi aracılığıyla karşılaşmıştır. Yolculuk sırasında içinde bulunduğu durumun muhakemesini yapan anlatıcı ölümden kaçmaktan vazgeçer ve hayatının değerini anlar.

Tedirgin Ölmek üzere olan kardeşiyle yolculuk yapan anlatıcı, hiç istememesine rağmen ölüm gerçeğiyle yeniden yüz yüze gelmiştir: "İşte" diyor, "ölü üstüne kaldı." Erkek kardeşim. Sevecenlikle dokunuyor koluma. Bir yere, eskiden tanıdığı bir arkadaşına telefon edecek. Onlara, "Biz geldik!" diyecek. Böylece, üstümde kalan ölünün -ölümün- ağırlığından beni birazcık kurtaracağını umuyor belki. Yırtılıyorum" (Ağaoğlu 2016, 111).

Endişeli Anlatıcı, zihninde yer etmiş olan ölüm düşüncesinden kurtulmaya ve kendini kandırmaya çalışır. Fakat kardeşinin durumu onu her geçen gün daha fazla endişelendirir: "Üstümü başımı silkelemek istiyorum. Ne ki, üstüme kaldığını söylediği şey, sonradan konmuş toz değil. Ayrıca ortada ölü falan yok, ölecek olan da yok. Üstüme konmuş birşey yok! Salt koluma değen eli; Sımsıcak.

Dipdiri. Ancak yüreğim. O, incecik kanıyor. Kan, kendini dışa vurur, görünür olursa diye korkuyorum. Günlerdir. En çok da son üç gündür” (Ağaoğlu 2016, 112).

Üzgün “Otel odasından çılgınca fırladım sokağa. Soluk soluğa, kardeşimin gidebileceği bütün kahveleri, müzikli yerleri dolaştım. Hiçbir yerde ne onu bulabildim, ne ölümü dün gece. Yırtık pırtık, odama döndüm. Ucu kocaman topuzlu anahtarla açtım kapıyı. Ölüm yatakta uyuyordu. Gözyaşlarımı tutamadım. Onu uyandırmadım. Yanıbaşında, koltukta yarı uyur yarı uyanık sabahladım” (Ağaoğlu 2016, 118).

Sorgulayan Geçmişte babasının neden intihar etmek istediğini ve insanların kendilerini neden öldürdüklerini sorgular: “Öyleyse neden kendini pencereden atmak istesin? Annemin onu beklediği pek çok gecelerde de, benim onu beklediğim gecelerde de, kendini pencereden falan atmak istemedi. Öyle, durup dururken yatağından fırlıyordu. Dosdoğru yürüyordu. İşte böyle, düşmanın üstüne dosdoğru yürüyeceksin, aslan gibi! Yürüyordu. Kendiliğinden cama tosluyordu o zaman” (Ağaoğlu 2016, 132).

Hayalperest Anlatının sonlarına doğru ölümü kabullenen ve hayatın değerini anlayan anlatıcı, kendini intihar etmiş olan Konyalı kadının hala hayatta olduğunu hayal eder: “Aslen Konyalı’yımış, yaşlı bir annesi varmış. Paris’ten dönüşünde, bir süre sonra İstanbul’da rastladım ona ben. Kendi adına kocaman bir çiçeklik kurmuş. Akla gelmedik çiçekler yetiştiriyor, biliyor musunuz? (...) İki de çocuğu olmuş. Görsen nasıl değişmiş, dipdiri, yaşam dolu bir kadın. Usulünce içmeyi de seviyor. Ağzından şarkı, türkü eksik değil. (...)” (Ağaoğlu 2016, 142).

Kaynakça

Ağaoğlu, Adalet. *Hadi Gidelim*. İstanbul: Everest Yayınları, 2016.

Büyükboduk Kandilci, Muradiye. *Adalet Ağaoğlu'nun Öykülerini Yapısalcı Anlayışla Çözümleme Denemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

Coşkun, Betül. «*ADALET AĞAOĞLU'NUN HİKÂYELEİNDE BİR ELEŞTİRİ VASITASI OLARAK İRONİ*.» A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED], 2013: 145-170.